

Bestuur

Van de Voorzitter:

De tweede nieuwsbrief van dit jaar is een feit! De Stichting Utrechtse Kastelen komt op stoom. Een bijeenkomst met voorzitters van zusterorganisaties vond op 17 januari plaats in de fraaie Hamtoren, het restant van kasteel Den Ham in het Utrechtse Vleuten. Het initiatief daartoe was genomen door René Dessing van de stichting Kastelen, Buitenhuizen en Landgoederen (sKBL) en ondergetekende. Doel was te verkennen waar gemeenschappelijke uitdagingen liggen en of we voor elkaar van betekenis kunnen zijn. De Vereniging Vrienden van Brabantse Kastelen en de Stichting Stinze Stiens waren verhinderd. De afgevaardigden van de Nederlandse Kastelenstichting (NKS), de Stichting Limburgse Kastelen, de Stichting Staten en Sinzen, de Stichting Vrienden Kastelen Holland en Zeeland, sKBL en ik namens de SUK gaven allereerst een introductie over hun organisaties en doelstellingen. Een eerste inventarisatie van ideeën over meer samenwerken is gehouden: Idee om de excursies van de aanwezige organisaties bekend te maken bij de onderlinge donateurs. Onderlinge besturen van de aanwezige stichtingen bij toerbeurt uitnodigen voor een ‘werkbezoek’. Thematische kennisbijeenkomsten en excursies met interactieve kennisuitwisseling (concept Oorlog in Arcadië) slaan goed aan en als het thema aanspreekt, zijn mensen ook bereid om hiervoor over de ‘provinciale’ grenzen te gaan. NKS ‘kennisexcursies nieuwe stijl’, gericht op aansluiting zoeken bij jongeren/studenten van universiteiten / specifieke vakopleidingen. Ontwikkelen gezamenlijke webinar-kennisreeks KBL in Nederland. Afgesproken is een tweede bijeenkomst te houden in de Hamtoren om de ideeën verder te brengen.

Op 31 mei vond de excursie naar havezate De Leemcule en kasteel Rechteren in Dalftsen plaats. Wat was dat mooi! U leest er in deze nieuwsbrief meer over.

Een volgende excursie, op zaterdag 21 september naar landgoed Huis te Linschoten (gemeente Montfoort) en buitenplaats Huis te Jaarsveld (gemeente Lopik), ligt voor de boeg. Gaat u mee? Elders in deze nieuwsbrief treft u er meer informatie over aan. Tot slot kan ik u melden dat het aantal donateurs weer in de lift zit. Naar boven wel te verstaan. Fantastisch natuurlijk. Het stelt ons in staat meer activiteiten te ontplooiën en nadere invulling te geven aan onze statutaire doelstellingen.

Patrick van Domburg
Voorzitter

Mooi en historisch Nederland.

Vrijdag 31 mei 2024, de dag die in het teken staat van havezate de Leemcule en Kasteel Rechteren.

Wederom 2 pareltjes in het Overijsselse Salland.

De excursie, georganiseerd door de Stichting Utrechtse Kastelen, start bij het gemeentehuis in Maarssen, alwaar een groep enthousiaste deelnemers begon aan een bijzondere en indrukwekkende dag.

Vertrokken om 08.00 om vervolgens rond 09.30 te arriveren in Dalfsen, 'n dorp in het Vechtdal met zo'n 10.000 inwoners en onderdeel van de gemeente Dalfsen met ruim 30.000 ingezetenen.

Aan de rand van dit prachtige dorp (overigens ook bekend van o.a. Landhuis den Aalshorst, waar ik in een vorige Nieuwsbrief over vertelde) kwamen wij met onze bus aan

bij havezate de Leemcule, waar wij allerhartelijkst werden ontvangen door 2 dochters van de huidige eigenaar. Na onthaald te zijn met koffie en 'n lekker koekje verzamelden wij ons in één van de prachtige kamers van dit huis om ingewijd te worden in de geschiedenis van deze havezate.

Het ontstaan van deze havezate voert ons terug naar de 15e eeuw, waar Daem van Amstel met de Leemcule werd beleend (= rechten van de grond werden in bruikleen gegeven in ruil voor betalingen en diensten). Daem liet de Leemcule na aan zijn dochter Aleid, die weer, op haar beurt, Johan van Ockenbroeck voordroeg als leenopvolger.

Vele veranderingen volgden, de eigenaren wisselden elkaar in rap tempo af en in 1812 liet Frederik Christiaan Mulert tot de Leemcule de havezate afbreken en hij verbouwde het oostelijke bouwhuis tot een woning.

Door zijn lidmaatschap van de ridderschap van Overijssel in 1822 kreeg hij de titel baron toegekend. Vervolgens liet hij het bouwhuis verbouwen en uitbreiden, zodat de huidige havezate ontstond.

In de 20^e eeuw werd de Leemcule nog enkele malen verkocht. Heden ten dage is Philip de Haseth Möller eigenaar, die deze prachtige havezate in stand houdt.

Na het intro van de dochters over de historie van het huis was er gelegenheid om zelfstandig de ruimtes op de benedenverdieping te bekijken. De kamers hadden allemaal 'n bijzonder knusse en huiselijke uitstraling. Vele schilderijen en portretten completeerden het geheel. De rondgang door de tuin, het park en de moestuin werden verzorgd door de tuinman (ook de beheerder bij afwezigheid van de eigenaar) en zijn vader.

Beiden straalden ook de echte liefde voor dit landgoed uit. Onder dankzegging aan de dochters en de tuinman was het tijd voor de volgende stap.

Voldaan en hongerig werd vervolgens koers gezet naar ‘De Zeven Deugden’, alwaar wij een heerlijke lunch gebruikten. Daarvandaan was al ’n tipje van onze volgende bestemming te zien, het puntje van de toren van Kasteel Rechteren torende boven de bosrand uit.

Een klein stukje met de bus, een lange smalle weg af en in de verte doemde het majestueuze Kasteel Rechteren op. Voor velen spreekt dit alleen al tot de verbeelding.

Wij hadden het grote voorrecht om door Christiaan graaf van Rechteren Limpurg rondgeleid te worden. Een charismatisch man, die ons ontving op het grote bordes. Een uniek kijkje in dit eeuwenoude huis, het enige kasteel in de provincie Overijssel uit de middeleeuwen dat in z’n geheel bewaard is gebleven.

Was het lang geleden in de handen van de graven van

Bentheim, via vererving kwam het in bezit van de van Heeckerens, die zich na verloop van tijd van Rechteren gingen noemen. En deze familie bezit het Kasteel heden ten dage nog.

Dit kasteel met ruim 40 kamers en zalen heeft meters dikke muren, maar dat was wel eens anders. In 1591 is het kasteel, op verzoek van Prins Maurits ontmanteld om te voorkomen dat de Spanjaarden een sterke vesting in handen zouden krijgen.

Hiertoe werd de ringmuur afgebroken, de wallen afgegraven en de hoofdgracht gedempt.

In 1896 werden zowel het hoofdgebouw als de toren in neogotische stijl verbouwd, zo vertelde de graaf, en dat is ook duidelijk te zien. Dwalend door de zalen is duidelijk de voorliefde van de graaf te zien voor het behoud, het bijhouden en het beheren van het familiearchief, de collectie familieportretten, meubels, boeken en andere cultuurhistorisch belangwekkende voorwerpen. Maar ook zijn hang naar orde en structuur, zoals te

zien was aan het bijebrengen van alle boeken in speciaal daarvoor ontworpen boekenkasten. Een juweeltje is de lichtkoepel in glas en lood boven het trappenhuis. Deze koepel is gecentreerd door het alliantiewapen van Rechteren Limpurg van

Heeckeren met daaromheen de familiewapens van alle vrouwen van Rechteren van de 14^e eeuw tot het einde van de 19^e eeuw.

Al met al 'n bijzonder, mooi en indrukwekkend huis, wat voor de toekomst bewaard moet blijven.

Na onze gastheer bedankt te hebben en het maken van de gebruikelijke groepsfoto op het bordes was het weer tijd om, met vele indrukken, huiswaarts te keren.

Hoe bijzonder is het om deze pareltjes onder de aandacht te blijven houden !

Louis Strooij

(foto's: L. Strooij, P. van Domburg, P. van der Wielen)

Excursies

Excursie zaterdag 21 september 2024

— Eigen vervoer

— 9.45 uur verzamelen op parkeerplaats nabij Huis te Linschoten

(10 a 15 minuten lopen naar het Huis (Noord Linschoterdijk 21, 3461 AC Linschoten)

— 10 uur ontvangst met koffie en iets lekkers

— rondleiding

— 12.15 uur terug wandelen naar de parkeerplaats

— 12.30 uur vertrek naar buitenplaats Huis te Jaarsveld

— 13.00 uur Aankomst Huis te Jaarsveld, alwaar voorheen het kasteel Veldenstein stond (S.L. van Alterenlaan 27, 3413MJ, Jaarsveld. Parkeren kan in het nabij gelegen weiland)

— lunch (soep, broodjes, landgoedsap, koffie, thee) staat klaar

— Rondleiding van 30 a 45 minuten in twee groepen door hoofdhuis, koetshuis en tuin.

— Afsluitend drankje rond 15.15 uur.

Kosten: 40 euro pp voor donateurs; 45 euro voor introducees.

Deelnemen kan door het verschuldigde bedrag voor 25 augustus over te maken op bankrekening NL37 INGB 0004 5969 60 t.a.v. Stichting Utrechtse Kastelen o.v.v. najaarsexcursie 2024.

Het Huis te Linschoten

In de middeleeuwen gaf de bisschop van Utrecht opdracht tot ontginning van de gronden rond Linschoten. Daarna was het land in handen van verschillende adellijke families. Een eerder Kasteel Linschoten stond elders in het huidige dorp Linschoten, en was waarschijnlijk eind 16e eeuw al verdwenen. Het is dus niet de directe voorganger van het huidige huis. In 1628 werd het land gekocht door Johan Strick, de latere burgemeester van Utrecht, die het huidige landhuis liet bouwen. Hierna bleef het ruim 200 jaar in dezelfde familie Strick van Linschoten. In 1850

erfde Elisabeth barones von Arnim op 16-jarige leeftijd het huis van haar oom Emile Strick van Linschoten. In 1855 trouwde zij met Friedrich Wilhelm graaf von dem Bussche Ippenburg. In 1891 kocht de Utrechtse sigarenfabrikant Ribbius Peletier het 500 hectare grote landgoed. De laatste eigenaar was Gerlachus Peletier jr., die in 1969 kinderloos overleed. Al voor de Tweede Wereldoorlog had hij het landgoed in een stichting ondergebracht, vandaar dat sinds 1969 het huis en landgoed in bezit zijn van de *Stichting Landgoed Linschoten*.

Het Huis te Jaarsveld

In 1327 wordt het huis voor het eerst genoemd. Op dat moment was Otto van Cuijk, de leenheer van het gerecht Jaarsveld genoodzaakt om alle lenen en alle goederen het Sticht en in de landen van Amstel en Woerden af te staan aan de Hollandse graaf in ruil voor aflossing van zijn schulden. Daarbij verviel ook Jaarsveld aan graaf Willem III van Holland die het op zijn beurt weer verkocht. Zo kwamen de heren van Vianen (afstammelingen van de Van Goye's) in het bezit van de heerlijkheid en huis Jaarsveld.

Tot 1489 bleef het huis in het bezit van de heren van Vianen. In de Jonker Fransenoerlog (tussen 1488 en 1490) werd het slot Jaarsveld als Hoeks bolwerk door Floris van Egmond, de Kabeljauwse heer van IJsselstein, belegerd. Na beschoten te zijn door 12 stenen en 24 loden kogels werd de bezetting na vijf dagen opgegeven. De bezittingen van Jan van Vianen werden door aartshertog Maximiliaan geconfisqueerd en gaf ze als dank voor de bewezen diensten in

leen aan Floris van Egmond. Jan van Vianen werd vier jaar later weer in zijn leenband hersteld.

In 1518 wordt het huis door Jan van Vianen en zijn zoons Hendrik en Jan verkocht aan Floris van Egmond die er eigenaar van wordt. In het jaar 1608 verkocht Filips Willem van Oranje Jaarsveld van de Amsterdamse koopman Johan Michielsz van Verlaer.

Tijdens de Hollandse Oorlog in 1673 plunderden Franse troepen het huis en werd het in brand gestoken waardoor het zwaar beschadigde. De ruïnes van het kasteel zijn lang

blijven staan en de toren heeft als gevangenis dienstgedaan.

Rond 1760 liet Cornelis Johansz de Witt (kleinzoon van raadspensionaris Johan de Witt) een nieuw huis bouwen op enkele honderden meters ten noorden van het oude slot.

Reactie

Graag stellen wij de donateurs in de gelegenheid te reageren op deze nieuwsbrief. Uw reactie kunt u zenden naar info@utrechtsekastelen.nl of desgewenst per post naar het adres: Valkenkamp 444, 3607 MB Maarssen. Wij hebben natuurlijk ook een facebook-pagina.

Daarnaast zouden wij het op prijs stellen wanneer u uw emailadres, indien dat nog niet bij ons bekend is, aan ons door zou willen geven, dan kunnen wij u o.a. deze nieuwsbrief digitaal toe sturen.

Ook zouden wij graag van kasteelbeheerders annex eigenaren vernemen wanneer er bepaalde activiteiten op of om een kasteel plaatsvinden, zodat wij dit in onze agenda kunnen vermelden.